

” איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל.”

במחלוקת. אם הם לא מקיימים את הסדר המחויב מצד השכל ומצד דרך ארץ אז ודאי שלא יקיימו את הסדרים שמקיפים את הכל מצד התורה. זאת אומרת, שבזכות מעלת הסדר ישראל נמצאו ראויים לקבלת התורה.

גם הבריאה מסודרת בסדר נפלא עד מאוד, ומהווה עדות לסדר שעובר כחוט השני בכל התורה. אמרו חז"ל (בראשית רבה) "הסתכל באורייתא וברא עלמא" ("הסתכל בתורה וברא את העולם"). התורה היא שורש הקיום של העולם, והיא תכלית הבריאה. "בראשית - בשביל התורה שנקראת ראשית".

כיוון שהתורה מושתתת על הסדר, היא צריכה עלייה בלתי פוסקת, שנדרש מהאדם כי תהיה מדורגת ומסודרת. מי שקופץ לדרגה שלא ראויה לו עלול ליפול לגמרי. כמו שילד שסיים ללמוד א-ב לא יכול להתחיל ללמוד מיד גמרא ותוס'. אחרי מתן תורה אין מציאות של ענייני רשות בעולם. הכל חובה ומצווה או מניעה ואיסור. הכל מסודר ע"פ התורה, כשבמקביל מהווה הסדר מכשיר יעיל לניצול הזמן לתורה ועבודה.

כמו שבמילי דעלמא, הצלחתם של אנשי עסקים גדולים תלויה בעריכת חשבון נכון וסידור העניינים כראוי - כך גם בעסק התורה ובעבודת השם. וכך עיקר גדול הוא למצוא את הסדר והמשטר הפנימי כל אחד על דגלו ועל מעמדו כל שבת, כל דגל וכל אדם כדי להגיע למקומו האישי - "ותן חלקינו בתורתך" - כל אחד והחלק האישי שלו.

בספר 'תנועת המוסר' מפורט החינוך של ר' זונדל מסלנט שהיה רבו של אבי המוסר בישראל וכך מובא שם: "מעיקרי חינוכו הם מידת המתינות, מנוחת הנפש, סדר ודרך ארץ שראה בהם תנאי ראשון לחיים יציבים ועקביים ולהשקפות מחושבות וקבועות". אי הסדר גורם לבלבול הדעת. המבולבל במהלכו בסידורו בדרך ארץ - יהיה גם מבולבל בעבודת ה'. הבלבול ואי הסדר אינם מתחילים דווקא מהדברים הגדולים אלא אפילו בעניינים הפעוטים ביותר - עמידה מרושלת, הליכה בלתי קצובה, שרוך נעל שאינו קשור כהוגן, ונוצה קלה הנמצאת על הבגד. "מנהגו היה יום יום לרשום את סדר יומו מכל אשר עליו לעשות ופעם ראו ברשימתו לערב החג בתוך שאר הדברים - לנקות את הרבב מעל מעילו".

בספר 'מוח ולב' מסופר על הרב חיים שמואלביץ זצ"ל ראש ישיבת מיר, ניתן לראות כי המושג "סדר" בדרכי הלימוד שלו היה מושג רחב. רבות דיבר על סדר ולא הייתה דוגמה שתמחיש זאת יותר ממנו עצמו. לצד הסדר שהשליט בכמות האדירה של ידיעת התורה שלו, שלט הסדר בכל הליכותיו

כל ענייני עבודת האלוקים דורשים סדר ומשמעת. רבי אהרן קוטלר זצ"ל בספר 'משנת רבי אהרן' לומד את המסקנה הזאת מכמות הפירוט שיש בהוראות שניתנו לעם ישראל בעניינים של החנייה והמסע במדבר. □ התורה מאוד מאריכה בעניין הדגלים ובקביעה מי הם השבטים השייכים לכל דגל ודגל. כמו כן, התורה מאריכה מאוד באופן החנייה והנסיעה, הפרטים של ההלכות בעבודת המשכן ונשיאת הכלים כשנסעו במדבר. אריכות זו מלמדת אותנו מאוד על הנחיצות והמעלה של הסדר. בהעדר סדר נכון עלולים ענייני הקדושה הגדולים ביותר להשתבש חס ושלום.

הגמרא אומרת במסכת ערכין דף יא: "משורר ששיער - חייב מיתה". הווה אומר, בין בני לוי היו משוררים, ששרו בעת הקרבת הקורבן - "ולויים בשירים ובזמרים", והיו גם שוערים שפתחו וסגרו את שערי בית המקדש. הגמרא אומרת שאדם שנמצא בתפקיד של משורר ועבר לתפקיד של שוער - חייב מיתה. הלכה זו מהווה עדות נוספת על גודל החשיבות והערך של הסדר.

כל אדם יש לו את מקומו שלו. התורה עוד צריכה לצוות: "אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי ... וזאת עשו להם וחיו...". מלמדים אותנו חז"ל (מדרש רבה) ש"כל אחד רצה לזכות בנשיאת הארון, והיו דוחקים זה את זה והיו באין לידי קלות ראש, והארון מכלה בהם". הארון הוא תכלית הקדושה והברכה, כמו שמפורש בעובד אדום הגיתי שכל הבית שלו התברך שלא כדרך הטבע, כי הארון הגיע לביתו. אך עם זאת, הארון היה מכלה במעולים שבישראל - הבחירים שבשבט הנבחר לעבודת הקודש, וכל זאת מפאת חיסרון סדר. מתוך אי הסדר באו לידי מריבה. כל אחד היה אומר "אני טוען כאן, אני טוען כאן" - כלומר, סוחב על עצמי - ומתוך זה באו לידי זלזול וקלות ראש. רואים מכאן שהחיסרון של הסדר הופך את הדבר הקדוש ביותר לעניין שיש בו קלות ראש.

על הפסוק "ויחן שם ישראל נגד ההר" אומרים חז"ל במכילתא: "כאיש אחד בלב אחד. עד כאן היו נוסעים וחונים במחלוקת, אבל כאן שהגיעו להר סיני לקבל את התורה בחג השבועות, השוו לב אחד - כאיש אחד בלב אחד". "ויחן שם ישראל" - ויחן נאמר בלשון יחיד, ולא "ויחנו". כולם כאיש אחד בלב אחד, כשהיו באחדות היו ראויים לקבל את התורה. כי התורה נאמר עליה "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום". שלום זה שלמות. וזה קורה כשכל דבר מקבל מה שנצרך לו ולא יוצא מהסדר והגדר שנקבע לו. לעומת זאת יציאה מהסדר זה כשאחד שנכנס לתחום חברו ורוצה להיכנס, וחברו לא מניח לו. התורה נתיבותיה שלום היא מחייבת שלמות אמיתית ואי אפשר לתת אותה לישראל כשהם

ותנועותיו. לבושו היה מסודר, כתיבתו הייתה מסודרת, סדר יומו היה מאורגן ומתוכנן להפליא, וגם בפרטים היומיומיים הקטנים שלט סדר מופתי. אחד מתלמידיו היה אחוז התפעלות למראה האופן המסודר בו כתב הרב חיים גלויית דואר אותה שיגר למישהו. מראה הגלוייה, עימודה וניקיונה היו מפליאים. כמו כן, הקפדה יתרה הקפיד על סידור הספרים בארון, אותם היה מסדר בעצמו.

בספר 'תנועת המוסר' מפליג לומר שבבית המדרש של "הסבא מקלם", בבית התלמוד הקלמאי, לא ראו בסדר עניין חיצוני גרידא, כי אם תכונת נפש שורשית שראוי להשקיף בה על המצב הפנימי. אם יש דבר שאיננו כשורה בחיצוניותו של אדם הרי זה אות שיש ליקוי בפנימיותו. מי שחפצו מבולבלים - רעיונותיו מבולבלים. מי שאינו מקפיד על ניקיון ביתו - אינו מקפיד על טהרת רוחו. הפרת סדר כל שהיא - זו שערוריה שלימה.

פעם נסע הרב שמחה זיסר לבקר את הבן שלו הרב נחום זאב, כשהוא למד בעיירה ליד וילנא. כשהגיע, הוא ישר בא ובדק קודם כל את המזוודה של בנו, וכשמצא שהיא מסודרת הלך לראות את בנו. הוא חקר על סדר חפציו ומזה נוכח שהכל אצלו כשורה.

הסדר, ההדרגה, יישוב הדעת, המתינות והידיעה בשלבים שכל אדם עובד בעולמו וסדר עבודתו של האדם - הם תנאים קיומיים והכרחיים כמו שרואים בפרשת במדבר וקבלת התורה.

לכן פרשת במדבר היא הקדמה לחג מתן תורה.